

● POGOVOR S PODPREDSEDNIKOM NAŠEGA OBČINSKEGA SVETA, ZVEZE SINDIKATOV IVANOM LUKMANOM

Zaključni računi: ocena dela v minulem letu, a hkrati tudi pogled naprej

Že vrsto let sodi obravnava zaključnih računov, točneje povedano, poslovnih poročil, ki so pravzaprav njihov izvelek, med najpomembnejše akcije sindikata. Gre za to, da se delavcem v razumljivi obliki, na opisni način, brez odvečnih števk, prikaže poslovanje delovne organizacije v minulem letu, vzroke za motnje, do katerih je morebiti prihajalo, posledice, predvsem pa predloge, kako se v prihodnje tem napakam izogniti. Prav v teh dneh bo naš občinski svet ZS ocenil, kako so v naši občini potekale razprave o zaključnih računih, mi pa smo se o tej temi nekoliko poprej pogovarjali s podpredsednikom občinskega sveta zveze sindikatov Ljubljana Moste-Polje Ivanom Lukmanom.

Naloga sindikata v delovnih organizacijah je, da pripravi in organizira vse potrebno za razpravo o poslovnih poročilih. Izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata so potem, ko so se končale obravnave po sindikalnih skupinah, na razširjenih sejah, katere naj bi se udeležili tudi predstavniki samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in poslovnih organov, temeljito prebrali to poročilo. Kako so letos to nalogo opravile osnovne organizacije sindikata?

Iz vrnjenih vprašalnikov, zapisnikov osnovnih organizacij sindikata in iz vtisov in zabeležk članov delovne skupine, ki jo je imenoval občinski svet ZS ugotavljamo, da je bila letos samoupravna aktivnost veliko boljše kot lani. Bistveni razlog za to je, da so morali sindikalni aktivisti v lanskem letu ob takem času opraviti še vrsto drugih nalog, na primer priprave na volitve, obravnavati kritično analizo, srednjeročne plane sisov, tako da poslovnemu poročilu niso mogli nameniti tolikšne pozornosti.

V letošnjem letu so bile obravnave poročila vsebinsko dobro pripravljene in tudi dobro izpeljane. Opažamo tudi, da so poslovnimi organi na razširjenih sejah izvršnih odborov sindikata bili bolj navzoči kot prejšnja leta. Nasploh so bile te obravnave boljše tam, kjer sproti zasledujejo gospodarske rezultate, to je ne le ob zaključnih računih, marveč tudi ob periodičnih.

Glede na usmeritve sindikata obravnava poslovnega poročila ponuja tudi priložnost za oceno dela poslovnega organa. Včasih se je le-to obravnavalo samo ob reelekciji.

● HLADILNICA ZALOG

Poleg hlajenja tudi zamrzovanje in sušenje

Tozd Slovenija sadje, Hladilnica Zalog, ki je eden izmed petih tozdz delovne organizacije Mercator-Mednarodna trgovina, je bolj poznan po svoji osnovni dejavnosti, to je skladiščenju živil pri nižjih temperaturah, manj pa po proizvodnji, ki so se je lotili šele pred približno dvema leti, po sušenju in zamrzovanju nekaterih vrst sadja. V naših trgovinah je sicer mogoče kupiti njihove suhe jabolčne rezine, sipko zamrznjeno sadje pa je v celoti namenjeno izvozu.

Jabolka, namenjena predelavi v suhe jabolčne rezine, najprej operejo, nato iz njih zvrtajo peščice, jih olupijo, razrežejo na kolobarje, obdelajo, da obdržijo belo barvo in nato sušijo v posebni sušilnici sedem ur. (Foto: D. J.)

V Hladilnici Zalog predelajo na leto 400 ton jabolk v suhe jabolčne rezine, imenovane tudi kolute. Izdelovanje teh rezin je plod njihovega lastnega znanja in so edini v državi, ki obvladajo ta postopek. Predelava jabolk je dokaj zahtevna opravilo, saj je iz sadja treba odstraniti kar precejšnje količine vode, rezine pa morajo ohraniti lepo belo barvo. Suhe jabolčne rezine pakirajo v 10-kilogramsko kartonsko embalažo, saj gredo, kot smo že povedali, domala vse v izvoz v Zahodno Nemčijo in Holandijo. Naj kot zanimivost povemo, da tam rezine obdelajo tako, da jih oblijejo s čokolado in prodajajo kot posebno poslastico.

O proizvodnji in tozdu Slovenija sadje-Hladilnica smo se pogovarjali z direktorjem inž. Antonom Griljem, vodjem komercialne Brankom Lahajnerjem in vodjem tehnološkega sektorja inž. Radom Tihljem.

Sipko zamrzujejo v Hladilnici Zalog več vrst sadja. Tako zamrznjeno se uporablja za nadaljnjo pre-

jah, zdaj jih pa večina to stori tudi ob tej priložnosti. Če je namreč ocena negativna, je to lahko razlog za njegovo predčasno razrešitev.

Takega primera še ni bilo, zgodilo pa se je, da zbor delavcev v eni izmed naših delovnih organizacij ni sprejel zaključnega računa.

Kako pa je občinski sindikalni svet pomagal osnovnim organizacijam pri tej zahtevni nalogi?

Na občinskem svetu smo pripravili poseben opomnik, v katerem smo zapisali devet najpomembnejših usmeritev za pripravo poročila. V januarju smo sklicali tudi dva posveta predsedniki osnovnih organizacij sindikata, sestanek smo imeli tudi z uredniki glasil v ozdih, predsednike izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata, delavskih svetov in samoupravnih delavskih kontrol pa smo povabili še na krajši seminar.

Ustanovili smo tudi posebno delovno skupino, sestavljeno iz članov občinskega sveta ZS, njegovih odborov kot tudi iz predstavnikov drugih družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih teles v občini. Sindikalni predstavniki so bili v stalnem stiku s članom te skupine, zadolženim za njihovo delovno organizacijo, ki jim je pomagal pri izvedbi vseh teh aktivnosti. Treba je res pohvaliti predsednike izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata in člane delovne skupine, ki so veliko pripomogli k uspehu te obsežne akcije. V naši občini imamo namreč 178 osnovnih organizacij sindikata.

Kako pa so bila pripravljena sama poslovna poročila?

Mnenja smo, da so bila večinoma bolj kakovostna kot lani, predvsem so bila krajša in vsebovala so konkretne odgovore. V več poslovnih poročilih so bile omenjene tudi težave, s katerimi so se lani ubadali v delovni organizaciji, tako na primer oskrbljenost s surovinami, menjava surovin...

Gradivo, ki ste ga kot pomoč pri opravihi poslali osnovnim organizacijam sindikata, je bil priložen tudi vprašalnik o poteku akcije Zaključni računi 1986, ki bi ga izpolnjenega morali vrniti na občinski sindikalni svet do 15. marca. Kakšne so ugotovitve ankete?

Do zdaj smo dobili okoli tri četrtine izpolnjenih anketnih listov, pričakovati pa je, da bomo v teh dneh, ko potekajo razprave o tem po občinskih odborih dejavnosti, prejeli še večino drugih. Naj povzamem le nekatere odgovore: Glede samoupravne delavske kontrole je večina menila, da je opravila svojo nalogo in z ugotovitvami seznanila zbor delavcev in delavski svet. Značilnost teh razprav je bila, kar je tudi razvidno iz vprašalnika, da so se v njih najpogosteje pojavljala vprašanja glede delitve dohodka, padca življenjskega

standarda, marsikje so se pogovarjali tudi o planu za letošnje leto, kar je seveda dobro, ker je zdaj še čas za morebitne ukrepe. V delovnih organizacijah s področja družbenih dejavnosti pa je bilo precej govora o novih pravilnikih glede delitve osebnih dohodkov, ki so jih usklajevali z branznim sporazumom. Večina osnovnih organizacij je tudi ugodno ocenila pripomčke za pripravo in izvedbo akcije, ki so jih prejeli od občinskega sindikalnega sveta.

Osnovne organizacije sindikata so zdaj svojo nalogo glede zaključnih računov opravile, do konca februarja so morali biti potrjeni tudi na zborih delavcev, njihov sprejem pa so morali ugotoviti še delavski sveti. Podobno o razpravah bo v teh dneh oblikoval tudi naš občinski svet zveze sindikatov.

Na seji 26. marca bomo ocenili potek razprav v naši občini, poročilo o tem pa bomo poslali tudi mestnemu in republiškem svetu zveze sindikatov, ki bo zaokrožil sliko o tej akciji v Sloveniji. Letos prvič naj bi akcijo obravnavale zaključnih računov na svoj dnevni red uvrstili tudi zbor združenega dela naše občinske skupščine.

DARJA JUVAN

● RAZPRAVA O ZAKLJUČNEM RAČUNU V TOZD TOVARNA EMBALAŽE SATURNUS

9% višja proizvodnja, 15% večja produktivnost, začetek nove proizvodnje

Obiskali smo TOZD Tovarna embalaže v DO Saturnus in se udeležili napovedane razprave o zaključnem računu.

Prišli smo sredi dogodkov. Tov. Brane Novak, dolgoletni organizator proizvodnje v ljubljanskem obratu TOZD Embalaže je približno 30 sodelavkam na zelo razumljiv način predstavil uspehe in tudi problematiko, ki je spremljala oddelek, obrat TOZD in Saturnus.

Ko smo stopili v prostor, je vladala tišina in vsi prisotni so zavzeto poslušali razlagalca, ki je počasi pojasnjeval vsebino posameznih števk, ki so bile že prej natisnjene na posebnem plakatu dovolj veliko, da je lahko številke videla tudi sodelavka na najbolj oddaljenem mestu.

Tov. Novak, v prostoru je samo 30 sodelavk, vemo pa, da TOZD šteje znatno več delavcev. Kako pa bodo drugi seznanjeni s poslovanjem?

To je pa tako: V našem tozdu imamo že vrsto let ustaljeno prakso, da imamo ob obračunih, štirinast letno kar po 13 zborov. Lahko jih imenujemo sindikalne skupine ali delne zore.

Takoj ko imajo analitične službe podatke o poslovanju v trimesečju, nam sodelavci iz tiskarne izpolnijo plakate in te plakate porazdelimo na 4 lokacije v proizvodnji. Obratovodje na teh lokacijah običajno razlagajo uspešnost na osnovi teh plakatov. Člani poslovnega organa tozda morajo na sestankih obrazložiti poslovanje delovne organizacije, deloma razmere v družbi in občini.

Na teh sestankih sodelavci sprašujejo marsikaj. Tako so zelo pogosta vprašanja:

— ali se bodo plače povečale, ker je draginja vedno večja; kako to, da stroji niso boljše vzdrževani; zakaj transportni delavci ne delajo več; zakaj je po pisarnah vedno več ljudi; kako to, da ne moremo več investirati; zakaj nimamo večjih naročil, da bi proizvajali racionalneje; kako poslujejo druge tovarne embalaže, itd.

Na taka vprašanja poskušamo takoj odgovoriti. Če odgovora ne vemo, potem odbor za informiranje vsa vprašanja zbere in jih daje posameznikom v kolektivu, da bi nanje odgovorili. Največ vprašanj dobijo člani poslovnega organa tozda in organizatorji del v delovni skupnosti

skupnih služb, razen nekaterih posameznikov. Odgovorni delavci zelo vestno odgovarjajo na vprašanja.

Vsa ta vprašanja in odgovore odbor za informiranje ponovno pregleda. Odgovori in vprašanja se nato v originalnem jeziku natisnejo v brošuro »Delavci sprašujemo in odgovarjamo«. Ta brošura izhaja po vsakih zborih in je izredno brana publikacija znotraj kolektiva.

Odbor se ne sprašuje, ali je vprašanje stilistično lepo, niti se ne hujuje, če je isto vprašanje postavljeno večkrat.

Menim, da je tak način obveščanja in razprave za naše razmere primeren.

Ali sodelavci razumejo zvezo med dohodom in osebnim dohodom?

Če sem odkrit, sodelavci znatno več razlagajo, kako je vse, kar kupujejo drago in kako počasi se dvigajo plače. Vprašanje vsekakor ni preprosto.

Delitev osebnih dohodkov je odvisna od uspehov v tozdu in delovni organizaciji, vendar še daleč ne samo od tega. Kaj naj napravimo, če se cene surovin podražijo hitreje kot uspeho podražijo proizvode?

Kako razložite položaj konkurenčnih delovnih organizacij?

Včasih, takoj po vojni, je bil Saturnus — mislim na embalažo, tovarna, ki so jo vsi iskali. Hitro smo se razvijali skupno z razvojem industrije, še zlasti živilske. Čas je prinesel svoje. Nastale so nove tovarne skoraj v vsaki republiki s »svojevrsno« utemeljitvijo. Danes je »zmotnih«

● RAZPIS nagrad in priznanj v letu 1987 za dosežke pri razvijanju in krepitvi samoupravljanja

Mestni svet Zveze sindikatov Ljubljana podeljuje v letu 1987 za posebne uspehe pri razvijanju in krepitvi uresničevanja samoupravljanja v praksi:

- 5 nagrad
- 10 priznanj

Nagrade in priznanja podeljuje Mestni svet Zveze sindikatov Ljubljana vsako leto ob 27. juniju — dnevu samoupravljalcev Jugoslavije posameznikom, delovnim skupinam in organizacijam, ki so s svojim delom in zgledom v daljšem obdobju pomembno prispevali k učinkovitosti samoupravljanja v lastni sredini in širše.

Predlog za podelitev nagrade ali priznanja mora vsebovati poleg podatkov o kandidatu tudi opis dela, zaradi katerega je predlagan in podatke, ki so potrebni za vsestransko in objektivno presojo uspešnosti dela kandidata.

Kandidate za nagrade in priznanja lahko predlagajo osnovne organizacije Zveze sindikatov, občinski organi Zveze sindikatov in mestni svet Zveze sindikatov Ljubljana, samoupravni organi v organizacijah združenega dela, druge družbenopolitične organizacije, družbene organizacije ali strokovna društva.

Predlog za nagrade in priznanja pošljite do 24. aprila 1987 na naslov:

Mestni svet Zveze sindikatov Ljubljana, Kopitarjeva 4 — Komisija za odlikovanja in priznanja — za podelitev nagrad in priznanj za izjemne dosežke pri razvijanju in krepitvi samoupravljanja.

Vse podrobne informacije daje tajništvo mestnega sveta Zveze sindikatov Ljubljana, telefon 216-280 ali 216-255.

kapacitet toliko, da je zasedene mogoče po naših ocenah le 40–50 %. Ni potrebna posebna razlaga, kaj to pomeni z družbenega vidika.

Glede na to dejstvo se trudimo, da osvajamo izdelke, ki jih drugi težko osvojijo, ki pa jih potrebuje naša okolica ali tudi širše jugoslovansko tržišče.

Razvojne napore usmerjamo v tehniško embalažo, ki jo potrebuje kemijska industrija v naši okolici, v kozmetično embalažo, ki jo lahko prodajamo po vsej Jugoslaviji, še posebej zaradi lepega videza, in v pokrove za zapiranje steklenk, pri čemer sami izdelamo vse stroje in orodja. Z eno besedo, težko je, ker nismo prepričani, da na našem področju ekonomske zakonitosti veljajo.

S tekmovanjem na tržišču sta povezani dve vprašanji: prvič, smo v okolju, kjer so OD relativno visoki glede na OD drugih proizvajalcev, na primer proizvajalca iz Vojvodine. Ta element, ki pomeni prednost za proizvajalca iz Vojvodine, moramo kompenzirati s produktivnostjo in kakovostjo izdelkov.

Drugo vprašanje je vezano na močne »režijske« komponente, ki tudi vse bolj in bolj bremenijo stroške embalaže.

Ni težko zaključiti, da so razmere razmeroma težke.

Naj vas le seznanim z nekaterimi ekonomskimi kazalci: celotni prihodek je glede na preteklo leto narasel za 107 %, porabljena sredstva za 106 %, dohodek za 111 %, prispevki in davki za 119 %, čisti dohodek za 108 %, OD so narasli za 120 %, poslovni sklad za 128 %, fizična produktivnost za 15 %, fizična proizvodnja za 9 %, dohodek na zaposlenega za 123 %, izvoz embalaže je narasel za 200 % itd.

Če te kazalce gledamo, moramo priznati, da nismo mogli ohraniti OD pod dohodom.

Poslovni sklad, ki je resnično narasel za 128 %, bi bralca lahko zavedel.

Naj povem, da je bil po absolutni vrednosti izredno nizek, vsega le 66 milijonov, kar ne predstavlja nobene osnove za razširitev materialne proizvodnje tozda Embalaže.

Lahko bi pisali še o drugih podrobnostih izredno živahnega razgovora s tov. Novakom, vendar omejimo naš razgovor.

Omenili ste investicijsko aktivnost. Povejte kaj je pri vas novega?

Večkrat smo vas že obveščali in tudi bralce drugih javnih občil o razvojnih uspehih na področju proizvodnje pokrovov za zapiranje steklenk v živilski industriji in v gospodinjstvih. Tokrat naj izkoristim priložnost, da vsa seznanim u nečim, o čemer do sedaj nismo pisali.

V obratu Zalog prav sedaj tečejo intenzivne aktivnosti pri montaži naj sodobnejše linije za proizvodnjo pločevink. Predlagam, da vam več o tem pove ing. Gruđen, vodja razvoja tozda, ki osebno vodi ta projekt.

»Dlje časa smo načrtovali uvajanje nove tehnike varjenja pločevink po vzorcu najbolj razvitih proizvodnje v Evropi.«

Pred približno enim letom smo se na samoupravnih organih odločili za ta korak. Stroji so po dobavi bili hitro montirani, za kar imajo največje zasluge predvsem sodelavci v obratu Zalog, ki so z velikim navdušenjem opravljali svoje dolžnosti. Tako bo proizvodnja stekla prav kmalu.

Prednosti nove tehnologije so predvsem v večji fleksibilnosti, kapacitetah, možnostih nadaljnjega razvijanja proizvodov in preprostejši površinski pripravi pločevine v naši tiskarni.

Tudi v tem primeru samo naše menjanje tehnike ni dovolj za uspešen prodor proizvoda na trg, saj moramo naše potrošnike opremiti s primerimi orodji, da bodo uspešno uporabljali nove pločevinke. To aktivnost na podlagi potreb opravlja TOZD Orodjarna in vzdrževanje na podlagi stikov z našo komercialno in servisnimi službami.

NAŠA SKUPNOST

● Srečanje proizvajalcev beljakovinskih koncentratov iz vse Jugoslavije

10. marca 1987 je bila seja Odbora proizvajalcev krmil živalskega porekla v prostorih delovne organizacije KOTO v Zalogu. Odbor deluje v okviru splošnega združenja kmetijstva in prehranske industrije Jugoslavije in združenja vse jugoslovanske proizvajalce.

Najvažnejša tematika se je bil predlog sporazuma o medsebojnem sodelovanju na področju razvoja proizvodnje in predelave proizvodov živalskega izvora. Na osnovi tega sporazuma se bodo usklajevale proizvodne kapacitete po državi, kajti že sedaj prihaja do neskladja, ker na nekatere področjih gradijo kapacitete, ki ne bodo izkoriščene druge po klavnične odpadke še vedno zakopavajo. Ravno tako ugotavljamo, da je oprema, ki smo jo v preteklih letih uvažali, različnih proizvajalcev, tako da bodo težave pri oskrbi z nadomestnimi deli. Zaradi tega nastopajo tudi razlike v kvaliteti izdelkov in bo treba uskladiti predpise.

Precej govorili o racionalni rabi energije in o pogojih dela. Udeleženci so si z zadovoljstvom ogledali tovarno beljakovinskih koncentratov v Zalogu, ki je po rekonstrukciji ena najbolj urejenih v naši državi. Še zlasti jih je zanimal biofilter, ker imajo tudi v drugih krajih proizvajalci problem s smradom in pa napravo za racionalno izkoriščanje odpadne toplote, ki bo v Zalogu, kot prvi poizkusni objekt v Jugoslaviji, začela obratovati v naslednjem mesecu.

JANEZ ZAJC

